

إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالدِّينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَ
 يَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَادُ (51) يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ
 مَعْذِرَتُهُمْ وَ لَهُمُ اللَّعْنَةُ وَ لَهُمْ سُوءُ الدَّارِ (52) وَ
 لَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْهُدَى وَ أَوْثَرْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ
 الْكِتَابَ (53) هُدًى وَ ذِكْرًا لِأُولِي الْأَلْبَابِ (54)
 فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَ اسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ وَ سَبِّحْ
 بِحَمْدِ رَبِّكَ بِالْعَشِيِّ وَ الْإِبْكَارِ (55) إِنَّ الَّذِينَ
 يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَانٍ أَتَاهُمْ إِنَّ فِي
 صُدُورِهِمْ إِلَّا كِبْرٌ مَا هُمْ بِبَالِغِيهِ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ
 هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ (56) لَخَلْقُ السَّمَاوَاتِ وَ
 الْأَرْضِ أَكْبَرُ مِنْ خَلْقِ النَّاسِ وَ لَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا
 يَعْلَمُونَ (57) وَ مَا يَسْتَوِي الْأَعْمَى وَ الْبَصِيرُ وَ

الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَلَا الْمُسِيءُ قَلِيلًا
 مَا تَتَذَكَّرُونَ (58) إِنَّ السَّاعَةَ لَأَتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَ
 لَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ (59) وَقَالَ رَبُّكُمْ
 ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ
 عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ (60)

We will, without doubt, help our messengers and those who believe, (both) in this world's life and on the day when the witnesses will stand forth,-the day when no profit will it be to wrong-doers to present their excuses, but they will (only) have the curse and the home of misery. We did aforetime give Moses the guidance, and We gave the book in inheritance to the children of Israel,-a guide and a reminder to men of understanding. Patiently, then, persevere: for the promise of Allah is true: and ask forgiveness for thy fault, and celebrate the praises of thy Lord in the evening and in the morning. Those who dispute about the signs of Allah without any authority bestowed on them,- there is nothing in their breasts but (the quest of) greatness, which they shall never attain to: seek refuge, then, in Allah: It is He who hears and sees (all things). Assuredly the creation of the heavens and the earth is a greater (matter) than the creation of men: Yet most men know not. Not equal are the blind and those who (clearly) see: nor are (equal) those who believe and work deeds

of righteousness, and those who do evil. Little do ye learn by admonition! The hour will certainly come: therein is no doubt: yet most men believe not. And your Lord says: "Call on Me; I will answer your (Prayer): but those who are too arrogant to serve Me will surely find themselves in hell abased."

یقین جانو کہ ہم اپنے رسولوں اور ایمان لانے والوں کی مدد اس دنیا کی زندگی میں

بھی لازماً کرتے ہیں، اور اُس روز بھی کریں گے جب گواہ کھڑے ہوں گے۔

جب ظالموں کو ان کی معذرت کچھ بھی فائدہ نہ دے گی اور اُن پر لعنت پڑے گی

اور بدترین ٹھکانا اُن کے حصے میں آئے گا۔ آخر دیکھ لو کہ موسیٰؑ کی ہم نے رہنمائی

کی اور بنی اسرائیل کو اس کتاب کا وارث بنا دیا جو عقل و دانش رکھنے والوں کے

لیے ہدایت و نصیحت تھی۔ پس اے نبیؐ، صبر کرو، اللہ کا وعدہ برحق ہے، اپنے

قصور کی معافی چاہو اور صبح و شام اپنے رب کی حمد کے ساتھ اس کی تسبیح کرتے

رہو۔ حقیقت یہ ہے کہ جو لوگ کسی سند و حجت کے بغیر، جو اُن کے پاس آئی ہو،

اللہ کی آیات میں جھگڑ رہے ہیں۔ اُن کے دلوں میں کبر بھرا ہوا ہے، مگر وہ اُس

بڑائی کو پہنچنے والے نہیں ہیں جس کا وہ گھمنڈ رکھتے ہیں۔ بس اللہ کی پناہ مانگ لو، وہ

سب کچھ دیکھتا اور سنتا ہے۔ آسمانوں اور زمین کا پیدا کرنا انسانوں کو پیدا کرنے کی

بہ نسبت یقیناً زیادہ بڑا کام ہے، مگر اکثر لوگ جانتے نہیں ہیں۔ اور یہ نہیں ہو سکتا

کہ اندھا اور بینا یکساں ہو جائے اور ایماندار و صالح اور بدکار برابر ٹھہریں۔ مگر تم لوگ کم ہی کچھ سمجھتے ہو۔ یقیناً قیامت کی گھڑی آنے والی ہے، اس کے آنے میں کوئی شک نہیں، مگر اکثر لوگ نہیں مانتے۔ تمہارا رب کہتا ہے "مجھے پکارو، میں تمہاری دعائیں قبول کروں گا، جو لوگ گھمنڈ میں آکر میری عبادت سے منہ موڑتے ہیں، ضرور وہ ذلیل و خوار ہو کر جہنم میں داخل ہوں گے۔"

यकीनन जानो की हम अपने रसूलों और ईमान लानेवालों की मदद दुनिया की ज़िन्दगी में भी लाज़िमन करते हैं, और उस रोज़ भी करेंगे जब गवाह खड़े होंगे, जब ज़ालिमों को उनकी माज़िरत कुछ भी फ़ायदा न दे सकेगी और उनपर लानत पड़ेगी और बदतरीन ठिकाना उनके हिस्से में आएगा | आख़िर देख लो कि मूसा की हमने रहनुमाई की और बनी-इसराईल को उस किताब का वारिस बना दिया जो अक्ल व दानिश रखनेवालों के लिए हिदायत और नसीहत थी | पस ऐ नबी, सब्र करो, अल्लाह का वादा बरहक़ है, अपने कुसूर की माफ़ी चाहो और सुबह व शाम अपने رب की हम्द के साथ उसकी तसबीह करते रहो | हकीकत यह है कि जो लोग किसी सनद व हुज्जत के बग़ैर, हो उनके पास आई हो, अल्लाह की आयात में झगड़ रहे हैं उनके दिलों में कब्र भरा हुआ है, मगर वे उस बड़ाई को पहुँचनेवाले नहीं हैं जिसका वे घमण्ड रखते हैं | बस अल्लाह की पनाह माँग लो, वह सब कुछ देखता और सुनता है | आसमानों और ज़मीन का पैदा करना इंसान को पैदा

~~~~~
करने की बनिस्बत यकीनन ज़्यादा बड़ा काम है, मगर अकसर लोग जानते नहीं हैं | और यह नहीं हो सकता कि अंधा और बिना यकसाँ हो जाए और ईमानदार व सालेह और बदकार बराबर ठहरें | मगर तुम लोग कम ही कुछ समझते हो | यकीनन क्रियामत की घड़ी आनेवाली है, इसके आने में कोई शक नहीं, मगर अकसर लोग नहीं मानते | तुम्हारा रब कहता है, “मुझे पुकारो, मैं तुम्हारी दुआँ क़बूल करूँगा, जो लोग घमण्ड में आकर मेरी इबादत से मुँह मोड़ते हैं, ज़रूर वे ज़लील व खार होकर जहन्नम में दाखिल होंगे |”